

Kiadóhivatal:
Kaposvárott, zárdá-utca. Ide ezimezendők az előfizetési pénzek, hirdetések és nyiltérők.
Megjelenik minden pénteken.
Előfizetési díj:
Egész évre . . . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . . . 1 frt 50 kr.
Egyes számok 10 krért
Hagelman Károly
könyvkereskedésében és a kiadóhivatalban kaphatók.

NÉP JÖG

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség:
Kaposvárott, zárdá-utca. Ide küldendő a lap szellemi részét illető minden közlemény.
Megjelenik minden pénteken.
Előfizetési díj:
Egész évre . . . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . . . 1 frt 50 kr.
Egyes számok 10 krért
Hagelman Károly
könyvkereskedésében és a kiadóhivatalban kaphatók.

A „Nemzet” és Somogyvármegye.

Ritkán jut kezembe a „Nemzet”, s még ritkábban olvasom, mert a kormány másfélszer is eleget gondoskodik arról, hogy a leghidegebb véru ember türelmét is próbára tegye, nem szükség hogy hagyományos lapjának olvasásával is bosszantsa magát az agyonfinanczolt adózó.

Most sem olvastam volna tehát e drágálatos sakterlapot, ha nem figyelmeztettek mit ír július 16-ki számában, valamely félreismert zseni, vagy tán még ennél is rosszabb, Somogyvármegyének viszonyairól.

Ha e cikket olvassuk, akkor azután már sehogy se csodálkozunk, hogy a kormány annyi bakot lő, nem lehet az másképpen, ha így informáltatja magát.

A cikkeköznek igen nagy baja van a mult választások eredményével, ez természetes, hisz a kormánypárt majdnem teljesen kiszorult a megyéből, s Széchenyi nevével, meg — az országba kikürtölt — 22 ezer forint kiadással is csak nagy nehezen tudták megmenteni a kaposvári kerületet, mely daczára mindennek okvetetlen elvesz a kormánypártra nézve, ha a baloldal jelöltje függetlenségi antisemita alapra áll; mondom tehát ha zokan veszi a cikkeköz pártjának vereségét az érthető, és természetes; de ahhoz már azután zsidó talmud morál kell, ha ebből folyólag a mult megyei tisztújítást is emlegetve, a keresztényi vallás felekezetei között, visszavonást akar előidézni.

Különösen kiemeli hogy a protestans jelöltek majdnem mind elbuktak a catholikusok ellenében. Hát persze ez

*) Megyénk egyik kitünő fiától vettük e sorokat, adjuk azokat mint a birtokos osztály ébredésének ürvedetes tanúságát. Szerk.

TÁRCZA.

Bem sirja.

Messze hol a tenger mormolása hallik,
S ciprus között „bülbul” édes szava csattog:
All a szent sir, s rajta mosolygó virágok;
Bem apó alusza hős álmát alattok.

Lágyan ringasd őt el Aleppó viránya,
Ne halja meg — ha vad kozák lora tombol,
Legyen álma csendes, ki tán a szabadság
Harczairól s most is diadalra gondol.

És te esti szellő a rezgő lombokról,
Melyek a nagy bajnok poraiból nőttek;
Csókold le a harmat fényes gyöngyeit, s majd
Szárnyaidra véve hozd el ide őket.

S leheld homlokára a küzdő magyarnak
Honnét vad kezekkel letéve a pálmá. . .
Hervadt a habér! és győzelmű borostyán
Koszorúja helyett szuró tövis áll ma.

Mint balszam a sebre, új erőt hogy adjon,
Szembe szálni, a mely ránk tör, a viharral:
És hogy tartson ébren, eme hosszú éjben
Bátran, tetterre készen, ha közelg a hajnal.

Mert eljön a nagy nap, s megmozdul avén föld
Száguldó paripák dübörögnek rajta:
Onérzetre támad az ember, hogy legyen
Szabad! és nem szolgál, némán fejét hajtva.

Kard lesz a bilincsből! s menyörgést tul kiált
Élet-halál harc nagy tároagatója:
A világ szabadság angyala föltámad
Sirjából, s büszkén leng véres lobogója.

A föld kerekéségén két hatalmas tábor
Minőt még nem látott az „idők folyása”
All egymással szemközt, s hegyektréndit meg,
Völgyeket temet be bősziült rohanása.

És győzni fog a jobb! Trónok dőlnek össze,
Koronák omolnak, s e vér tengen árján:
Ragyogva kel fel az ember egyenlőség
Szent szalagja, mint egy búbajos szivárvány.

azután nem vallás felekezetei elleni izgatás Csemegiék szerint, — no ha nem az is, mindenesetre egyszerűen valótlan, mert csak egy mellékesen említve bizonyosan számosan vagynak a catholikusok között, kik maig sem tudják valjon egyik vagy másik tisztviselő melyik felekezethez tartozik, s ezekhez számítom én is magamat: másrészt tudtommal csak egy szávazás volt, melynek eredménye néhány szóval a catholikus — mostani főügyész javára döntött, az evang. alügyész ellen, hogy pedig ez alkalommal sem jött tekintetbe a vallási szempont, azt azon számos catholikus választó bizonyítja legjobban a kik Andorka urra, s ugyan annyi, ha nem több reformatus, a kik Folly urra szávaztak.

Gonosz roszakarat — semmi más — a mi a „Nemzet” íróját vezeti; azért egyik sorának ellentmond a másikkal; Clique uralmat emleget, és gr. Somssich Imrénék mégis szemére hányja, a miért az egész megye irányadó embereit pártkülönbég nélkül értekezletre össze hivta; szeméretve a birtokosságnak hogy szövetkezett oly elemekkel, melyek a társadalom conservatív érdekeit veszélyeztetik; amodább már meg azzal ijeszget, hogy a birtozság között a reaktionarius irányzat kapott lábra; végül felhívat intéz a Jankovits, Inkey és Széchenyiekhez, mint ma már egyedüli kormánypártiakhoz, hogy az ügyek intézését vegyék kezükbe, s tömörítsék az öntudatos szabadelvű pártot. Ily társadalommentő segélykiáltásokat halottam már elégszer, sok szerencsét kívánok a sikerhez annál inkább, mert magam is azt hiszem hogy az eddigi ricset dolog nem igen vezet jóra, Somogy megye birtokosságának tulnyomó nagyobb része ellenzéki, legyen is hát az; nem úgy értem, hogy ellenzékeskedjék minden áron, hanem

S milliói ajkáról zeng győzelmű ének,
Sirodhoz a hála őket oda vonja:
Nagy neved ragyog rajt, ha majdan felépül
A világ szabadság fényes pantheonja!

Szerk. Lajos.

„Kétszer nyílik az akaczfá virága.”

Írta: Fűzy György.

A prózai emberben a szív képviseli a költészetet.

Minthogy pedig minden embernek van szive, minden embernek van bizonyos foku költészete is. — Az én szivem is költötte az ábrándos meséket, melyeknek alakjai eleinte tündérek, színhelyük légvárok voltak. — Majd közeledtek a valóhoz. A mesék a régiek maradtak, de alakjaik nem tündérek, hanem szemmel látható angyalok voltak karcus termettel, mosolygó arczsal és szép szemekkel; a szín sem a légvárok voltak többé hanem prózai földünk. — Szerelmes lettem.

Szomszédunkban lakott két leány. Egyik barna, a másik szöke, szép, gyönyörű szép volt mindkettő.

Szerettem a barnát Marit, oly hévvel, oly igazán, mint csak ember szerethetett valaha, de ő nem értett meg engem, nem akart megérteni. Szívesen beszélt ugyan velem, eléggé nyájas is volt, valahányszor azon ponton valék, hogy . . . ; szánakozó mosoly ült ajkaira és magamra hagyott.

Iszonyu kinokat szenvedtem. Elhatároztam szávszor, hogy kerülni fogom, hogy többé nem találkozzom vele, — s fogadásomat mindannyiszor megszegtem.

Ezen időben tudtam meg, hogy Matild a szöke leányka meg engem szeret, nem nézhettem többé szánakozás nélkül a kedves szelid arcza.

Vigabb óráimban helyzetem komikuma fölött csaknem kacagnom kelle. Matild szeret engem, ez kétségtelen, s annyiféleképp bebizonyította, hogy e felől nem kételkedhettem. En meg Marit szeretem; s Mari pedig talán

ugy hogy adjon életjét magáról minden fontosabb kérdésben a megye gyűlésen; ha ott szemközt találjuk velünk a szabadelvű (mint magukat nevezni szeretik) — valóban pedig sakterpárti elemeket, annál jobb, az ellentétek között tűnik ki az igazság; de egygyel legyünk mindannyian, cikkiró, is tisztába, s ez az, hogy Magyarország léte vagy nem léte felett forog a koczka játék; a mint a biblia vagy talmud morálja jut fölényre, hatalomra; úgy áll fenn hazánk vagy vesz el örökre. Azért nevezzék magukat a pártok bármiképpen, tulajdonképpen a keresztény s a zsidó párt álnak szemközt egymással az országházban éppen úgy, mint a megye zöld asztalánál, s mert én is arra esküszöm, hogy: „Minden ország támasza s talpköve — A tiszta erkölcs, mely ha megvész — Róma ledül s rabigába görnyed” már én majd csak a keresztény táborban fogok küzdeni, mint bizonyára mindazok, kiknek a haza nem pusztá, s a kik velem együtt nem értik meg a mai zsidó kor jelszavát „ubi bene, ibi patria.”

Hogy áll a világ?

Itthon. Azzal kezdenek foglalkozni, ki lesz a honvédelmi miniszter? emlegetik Jekelfalussy min. tanácsost ámbár hozzá is teszik hogy annak kilátása nincs; valószínűleg Fehérvári állam titkár lesz. Mozgalom indított meg a régi honvédség néhány tagja által arra, hogy Görgeyről az árulás káin bűnyegét lemosás, a lapokban, különösen a „Függetlenség”-ben egymást érik a mellette és ellenes felszólalások, óhajtanó volna hogy Görgey pártolói ki tudnák mutatni a ténnyéi ártatlanságát, legalább a történelem nem írta egy lapra azt a gyalázatot, hogy volt a magyar ember a ki hazáját, nemzetét elárulta; eddig azonban az egész vitában oly tény fel nem merült, mely az általános meggyőződést megingatná.

Horvátország a zavargó zágrábi urfiak közül néhányat kitoltak örökre az egyetemtől, elcsapták a rektort is. Ez azon-

valaki mást szeret! Helyzetem kétségbeesztőnek tartottam. Tovább nem mehetett. Össze kelle szednem minden erőmet, hogy elutazzam, Megtörtént.

Két évig voltam Pesten, s ez idő alatt hazulról még hirt sem igen halottam, mely idő után végre erős honvágy lepett meg, s én ismét készülődtem hazafelé.

Épen máhalmát rendezgettem mikor beköszönt a levélhordó, nálam ritka vendég, és egy levelet nyujt át. — Kíváncsian törtem föl s mindenek előtt az író nevét kutattam. De hiába, mert névalírás helyett csak egy „M” betűt találtam, Ez kevés felvilágosítást nyujtott. Annyit ugyan első pillanatra is láttam, hogy női kéz írta; de hogy ki, azt nem is gyaníthatam. — Sajátságos, hogy nők írásai bizonyos tekintetben úgy hasonlítanak egymáshoz, mint a tojás a tojásához, s csak igen kevésnek van egyéni sajátága írása.

A levél tartalma következő volt:
X. urnak teljes tisztelettel. — 188* junius 25-én d. e. 11 és fél órákor a házassági hűség esküjét K. J. urral, mint völegényemmel a helybeli templomban lefogom tenni. — Kérem sziveskedjék esküvőm megjelenni, s a házassági szerződést mint tanum aláírni.
Kelt W. 188* junius 1. M.

Sejtelmem önkénytelenül a barna Mariskát állítá előmbé, kit itt a távolban jobban szerettem mint valaha, s a ki talán mást szeret és hozzá is megy.

Másnap utaztam haza szülőim ölelő karjai közé. — Pár napom át oly nyomasztóak érzém a levegőt, hogy sem a falak közt nem maradhattam, de látogatásokat tenni sem volt kedvem. Kimentem a szabadba s künn a réten, a jegenyék ingó árnyában birkóztam a szivemet gyöttrő kétséggel.

A láthatatlan ellenséggeli küzdelem annyira kimerített, hogy elhatároztam, e bizonytalanság végére járni. — Sajátságos, hazamenet tiszser is elmentem házunk előtt és nem találtam meg. Tán tizenegedszer is elhaladok

ban csak annyit eredményezett, hogy a tanulók kik eddig az iskolába lázongtak, működésük terét az ország söt Dalmácia és Steierországba is kiterjesztették. Mindenesetre jellemző, hogy az erőyes Tisza, ki oly tele szájjal beszél ha az antisemitizmusról van szó, e néhány gyerkőzöt sem képes rendre tanítani.

Ausztriában üléseznek a tartomány gyűlések. Steyerországban a konservatív sláv párt egy választási kiállványt bocsájított ki, melyben különféle sláv követelések nyerne határozott kifejezést; legnevezetesebb ezek között az, hogy a népiskolák tannyelvéül a sláv nyelvet akarják rendszerezíteni.

Németországban október közepén kezdődnek a parlamenti választások, s az országgyűlés november elejére hivatik össze. A választási mozgalom már nagy hullámokat vernek, legnagyobb tevékenységet a socialdemokraták fejtenek ki, kiknek gyűlekezéseit a kormány zsanárokkal zavartatja szét, mivel e pártot annál szívósabb küzdelemre ingerli.

Oroszországban. A czár varsói utazása ismét kétséges, mert az utazási előkészületek részben megsemmisítettek, részben megváltoztattak; nem tartják valószínűnek, hogy ez idén a német és osztrák császárok az orosz czárral lengyel földön találkozzanak. Az orosz czári család koppenhágai utazása is kétséges a varsói nihilista mozgalom miatt.

Franciaországban a kolera bár nagyobb területen lépett fel ma már, mert egész délfranciaországban fordulnak elő kolera esetek, a halottak száma napról-napra csökken. Toulonban és Marseilleben most már a hűsebb idő beálltával naponként 5—6 eset fordul elő, holott azelőtt 50—60 ember is halt meg a két városban naponként. A franczi senatus magartása pedig az alkotmány-revisió törvényjavaslat tárgyalásánál valószínűleg Ferry miniszter bukását fogja előidézni. A képviselőház többsége is engedékenynek látszik a senatus akaratával szemben, minélfogva Ferry min. elnök a törvényjavaslat 8-ik pontját, mely a senatusnak a költségtérítésre vonatkozó jogait megnyirbálná, kénytelen visszavonni.

Angliában. A londoni konferencia az egyiptomi ügyekben még mindig nem tud végleges megállapodásra jutni, Anglia azon segélyért és előlegekért, melyeket Egyiptomnak nyujt garancziákat követel; erre vonatkozólag adatott be egy javaslat, mely most megbeszélés tárgyát képezi.

előtte, ha a kiskapuból egy kis leányka, Matild nővére meg nem szólit. — „X. bácsi!” kiáltá a kedves kis teremtes és kipirult arccal szaladt hozzám s egy levelet adott át.

Fölbontva a levelet, s mintha mázsányi teher esett volna le szivemről, könnyebben éreztem magamat. — Sejtelmem megcsalt. Nem a barna, hanem a szöke megy férjhez, ki megtudta, hogy haza érkezém s ezen levélben kért föl látogatásra.

Említém, hogy a barna Mariska szomszédunkban lakott. — Szemeim önkénytelen fűkészték a kedvest ablakukban, — nem láttam sehol. A kapura pillantok és . . . szemeim előtt rémes tánczot járt minden, sőt lett előttem a világ, csak bámultam egyre azt a fekete koporsót, mely szomszédunk udvarában virág koszorúkkal födöttlen ott rejtette azt, a mi nekem legkedvesebb volt a világon. Addig néztem addig bámultam, mig könnyeim kicsordultak és sirtam hosszan, keservesen; nem törődve hogy bámulnak.

Egyszerre felhangzott az ének: Circum dederunt me; s a kitaruló kapun sokan, igen sokan jöttek ki. Egy kis fű elem állt, s a fát, melyen az életemnél is drágábbnak neve volt, elvitte előlem. — Követtem, mesze ki a városból és sirtam mint senki.

Hiszen sirnom csak szabad szerelmem temetésén.

A következő napon az elhunytak édes anyja egy levelet hozott át, melyet az ő egyetlen Mariskája írt hozzám, midőn már csaknem haldoklott.

E levélben megvalotta, hogy szeret; jobban mint anyját, életét, mindenét. — Boesánatot kért, hogy annyit kintzott; de az talán jobban fáj neki, mint nekem. — Hogy szerelmének kifejezést nem adott, nem adhatott, oka abban rejlett, mert Marinak egy betegsége alkalmával az orvos, ki nagybátyja is volt, azon borzasztó fölfedezést tette, hogy Mari sorvadásban van, gyógyíthatatlan lassu sorvadásban, a

T. közönség szives figyelmébe.

Kaposvár város hajduinak, — rendőr kapitány hangzatos czime alá bujtatott, — vezetője, ki Leposits névre halgat, a Somogy 31-ik sz. nyilletterében dühösen nekem ront s gaz rágalmakkal illet a miért e lap mult száma, egetverő butaságát tanúsító eljárásáról tesz említést.

Habár azon nyilatkozattal minden tisztességes ember előtt, eléggé jellemezte is önmagát, mégis miután abban, hogy megvadult baromnak az öklelés, veszett kutyának harapás természetű, nemcsak megnyugodni nem lehet, hanem kötelesség oda hatni, miként a közbiztonságot veszélyeztető ily álatok ártalmatlanná tételének: — Leposits Ignác ellen, az illetékes bíróságnál panaszt emeltem.

Szalay Károly.

A legnagyobb bölcsesség abban van, hogy az ember felismerje a helyzetet, s megítéli tudja azok jellemét, kikkel jó, vagy rossz sorsa összehozza; sajnos! nekem ezt a szerencsés képességet nem adta meg a Gondviselés, minélgyorabb azzal kell pótolnom képességem e hiányát, hogy minden k i r ó l a l e g j o b b a t t e s z e m f e l, mig tettei az ellenkezőről ki nem tanítanak.

Ez a jóhiszeműség már nekem nagyon sok kellemetlenségbe, fájdalomba került, de ezeket én csak azon végzet elkerülhetlen következményeinek tekintem, mely végzet velem rosszul bánt akkor, midőn élesebb megfigyelő, megítélő lehetőséget nem adott. Türom szerencsétlenségemet békével, s tartom magamat fent kifejezett elvemhez.

Ezen magyarázattal tartozom azoknak, kik engemet felvilágosítani, lebeszélni igyekeztek — elismerem nagyon helyesen, nagy éleslátással — arról, hogy Leposits Ignác rendőrkapitánytól, azon durvaságokért, melyeket a „Somogy” 31-ik számának nyilletterében a „Népjog” szerkesztője ellen, melynek közönség szerint én is tagja vagyok, példátlan pimaszsággal szót, lovagias elégtételt kérek.

Megtettem. Azt gondoltam, — hogy az az ember, kinek színt neveléses ambíciója az uri osztály, az intelligentiához számítani, ki egy, bár alant, de hangzatos című közhivatal terhére vette magára, csak hogy a társadalomban „előkélőbb” (?) állást biztosítsa magának, — az állás tisztességével magáévá tette azon elengedhetlen elveket, erkölcsi és tisztesség érzetét is, melyek nélkül az uri osztályhoz senki sem számítanak, ha bár fogatkozásait kincsekkel lenne is képes felmérni.

Csalódtam. Leposits Ignác silány alakoskodó, ki hivatalában is csak nevetlen pribék maradt, kinek pimasz henzegésénél csak nyomorult gyávasága, poltronsága nagyobb.

Leposits Ignác elég szemtelen, vagy mások galád tanácsát elfogadva, elég buta volt a Népjog szerkesztőségének tagjait a legdurvább

véletlen tanujává tette Marit az orvos nyilatkozatának.

Megtudta, hogy meg kell hallni s ezért tartózkodott, nehogy engem kétszeres csapás érjen. Így csak szerelmem fájt, egy a megszületett boldogság is szétzúzatott volna.

Matild menyeközjőre minden előkészületet én rendeztem, csakhamar elérkezett a napja is.

Már az oltárnál állott a leendő pár. Örömtől, boldogságtól ragyogó arccal a vőlegény, — hisz en szerelmes volt. Halálsápadtan, szomorúan a menyasszony, — mert szerelme s volt. — Istenem, e két arczon a szerelm borzasztó ellentétét láttam.

Az esketők lelkész komoly, ünnepélyes hangon kérdé: Szereted-e?

— Nem! — sikoltá Matild és ájultam rogyott az oltár lépcsőire.

Hazavittük a szerencsétlen láányt. Gondos ápolásunk által sikerült életre hozni. — Megrendült egészsége lassankint javult; de kétségbe ejtette környezetét lelki baja; a megőrüléstől féltettük.

A vőlegény örökre elmaradt.

Éreztem, tudtam, hogy bár akaratom ellenére mégis én vagyok oka Matild szenvedésének. — Egy este, még a nap alig bucsuzott el, a lábadozó beteg és én együtt sétálgatánk kertjük lombos fái alatt; majd pedig helyet foglalánk egy padon, miközben megérlelődött bennem azon gondolat, hogy Matildot csak szerelmem gyógyíthatja meg. És én parányi remegő kacsoit kezembem fogva s szerelme t h a z u d t a m neki.

Egy év telt el azóta. Ez idő alatt sokat szenvedtem, és most boldog vagyok. — Mikor történt bennem e változás? — Nem tudom.

Fontos teendők utazni készítenek, de nem tudok Matildomtól megválni. — Félek, hogy mire visszajövök, e kedves angyal, szerelmeknek második s tán boldogított csillaga is lehull egemről!

ban megsérteni, de arra, hogy e sértésért elégtételt adjon, arra gyáva a pimasz.

Ily gyávaságot, a morális érzéknek ily teljes hiányát nem tettem fel még ez emberről sem; bár előttem állott azon tény, hogy a Népjog nyilletteri közleményeért, melyért tudvalevőleg egyedül csak az felelős, ki azt aláírta, s egy hírért, melynek valóságát ő maga is kénytelen beismerni, megtámadja örült dühvel a Népjog szerkesztőségét, s különösen Szalay Károly urat, ki esetleg se a nyilletternek, se a híreknek nem volt se tudója, se látója; bár tisztességes, előkelő uri emberek figyelmeztettek, meggyőzni igyekeztek arról, ily emberrel, Lepositsal nem lehet úgy bánni, mint ahogy jellemes, mivel emberekkel szokás: én mégis felültem jóhiszeműségemnek, vesélyeztettem saját tisztességemet, szélláttam oda, hogy ettől a dikics lovagtól lovagias elégtételt kérjek, ne hogy azzal henzegessen, hogy tőle lovagias elégtételt kérni nem merem volna — és a poltron fráter hozzá küldött segédeknek gyávan megtagadta az elégtételt adást.

Mint a karó közé szorult kutya kiburót keresett, halasztást kért, beszélt öszezecske ostobaságokat, s végre egy írásbeli választ adott át segédeknek, kik azt derült mosoly közben nyújtották át nekem, melyben ő ad tanácsot, hogy pereljén őt a sajtóbíróság előtt.

No hát én Leposits tanácsát nem követtem, — mert habár én az ellene már megindított sajtóperhez csatlakoztam is, Lepositsot csak egyszer csuknák be, — hanem e nyilatkozattal veszek magamnak oly elégtételt, mely a körülmények között egyedül lehetséges: átadom őt a tisztességes emberek megvetésének, kijelentve, hogy részemről ezzel az ügyet befejezteknek tekintem; ordirhat, piszkolódhat, irathat bérencével rólam, a mit akar, az engem nem fog sérteni: «buzgatás nem hallatszik menyországba.» — én többé ez ügyben nyomorult személyével foglalkozni nem fogok, hitvány nevét tollamra nem veszem.

Kaposvár, 1884. július 31.

Csondor János.

Beolvad-e a zsidó a keresztény társadalomba?

A zsidó kérdés létezését, megoldásának égető voltát ma már igen kevesen merik tagadni, annál többen vannak azok a zsidó dédelgető keresztények, — rosszabbak amazoknál — kik egyre hangoztatják hogy a zsidót be kell olvasztani a keresztény társadalomba; mi ugyanennek lehetőségét sem hittük soha, maguk a zsidók pedig elég példáját adják annak hogy ily beolvadás szándékunkban sincs, olvassuk csak miként nyilatkozik egyik hivatalos lapjuk:

ime itt következik:

Hol van dicőség az egykor oly hatalmas Egyiptomnak?

Mi lett a gazdag honból és az azt népesített nagy és büszke nemzetekből, melyek imádták királyukat?

Mi lett a dús gazdagság és luxusban szédülő Phoeniciából és hová lettek „Tyros és Sidon” arany palotái!

A nagy és hatalmas Assira és Babilóniának nagyrészt homoktengerbe sülyedt szörnyű romhalmazait ki tudja felismerni, vagy azokra még csak emlékezni is kik tudnak?

Mi lett Cyrus és Nagy Sándornak világot átakaroló nagy, hatalmas és büszke államai-ból?

Hol vannak Róma és Konstantinápoly nagy hatalmas és gögös Caesarjai és mi lett óriási, tartományaikból?

Szent Péternek egykor oly hatalmas utódjai és — Bagdad és Medina Klalifjai, nem lettek-e már régi nagyságú és hatalmuk gyenge halvány árnyékjává?

Lám a hatalmas és nagyhirű Napoleonok is, miként sodortattak le a viláig szinpadáról!

Es bizonyít a Romanoff, Hohenzollern és Bourbon családoknak még emléke is, a világ történelemben legfeljebb néhány véres lapokban fog a késő utókor számára fentartatni — midőn a zsidó faj még évezredekkel át szent célja és magaslatos feladatának csendes és békés és — csak a tudomány és bölcsesség éles-látása által észlelhető működésében a földgömb minden országában a béke gyarapodás, erkölcs, erény, felvilágosulás, tudomány, művészet, ipar és kereskedelem szolgálatában fog erősödni, gyarapodni, virulni és tisztelve pártolhatni igazságszerető, bölcs és telvilágosult fejedelmek által égy; mint valóban művelt, felvilágosult és igazság jog és szabadság iránt lelkesülő nemzetek által is!

Ostobaság tehát, akár a zsidófajt, vagy szent és igaz vallását és nagy horderejű gyönyörű tradícióit, orosz, német vagy magyar álvallások, vagy éppen vallástalan, erkölcsileg, politikailag és anyagilag bukott, eszeveszett és rövid idei szabadságában magát a féktelenség mámorában érző bi-tag, hazug, orzó és rabló csapatok általi megsemmisítésétől félteni!

Hisz a zsidóságot éppen úgy, mint tiszta kereszténységet is örök az emberiség sok számolatlan millió, huszezernél több páholyban, melyekben ott ül nemcsak a fejedelmek de az emberiségnek java és bölcsé!

De még ezenkívül is az igazság Istenének különös oltalmában van a zsidófaj, és — a mely nemzet azt bántja; elbánni azzal maga az Isten, hol közvetlen — hol pedig közvetve arra hivatott fejedelmek által... Hiszen volt már zsidóüldözés a multban is!

Csak kik siratták legjobban és legtovább? Csak olvassatok a világtörténelem vértől szennyezett undorító lapjait értelmesen és — a kinek szívében és lelkében van még egy árva szikrája a józan észnek; majd fölébreszti azt a történelem igazsága, a büns magasztossága és az isteni ítélet súlyos szörnyűsége, melyet antisemitizmus álnév alatt socializmus és nihilizmus... ezen a magyar nemzetnek hőhérajvá lenni készülő elemek, oly makacsul kihívnak; nem lévén elég, hogy a világ előtt a nemzet becsületét undokul bepiszkolták, tekintélyét megromtották; hitelt megcsorbították és hatszáz ezer gyermekét tőle tán sok időre elidegenítették... még most ezután tessék el — talán örökre — nemzeti integritását, egy a mohácsi, szigetvári és világi gyászokat is sokszorosan felülmúló nagy veszedelmében!!

No de elég ebből ennyi, hogy megismerjük azon határtalan pöffeszkedést melylyel a zsidó önmagát dígséri, s a melylyel mindazokról a kik nem zsidók, különösen pedig a keresztényekről nyilatkozik; no hát csak tegye, mióta Isten megteremtette a világot, nem volt nappal, melynek esteje s éjjele ne lett volna; most sem marad az el!

H I R E K.

— Vadnay Andor állapotáról kedvező hír érkezett e hó 30-án a beteg édes atyjától az antiszemita körbe. Vadnay Andor minden veszélyen túl van ugyan, mindamelllett teljes felépülése hosszabb időt veend igénybe, mely természetes következménye a kiállott súlyos betegségnek. Adja Isten, hogy az antiszemita párt e jeles fiatal tagját — kinek súlyos állapota az egész országban mély részretet keltett — mielőbb legteljesebb egységében üdvözölhessük.

— A lázadási perek Zalaegerszegen ítélettel befejeztettek, s a törvényszék 5-6 évre ítélte egyeseket. Megjegyezzük, hogy a védő ügyvédek Árvay István kivételével, — kinek nem is itéltek egy védenézet sem — mind zsidók és zsidóbarátok voltak, kik védeneczeik zsidó szellemben is védelmeztek; a súlyos ítéletek mutatják az eredményt. Egyébíránt bámuljuk azon vádlottak együgyűségét, kik zsidók elleni zavargással, § szerint lázadással vannak vádolva és védelmük végett zsidó fiskálshoz fordultak. Nevezetessé tette magát valami Lengyel nevű jordan fiskális, ki úgy védelmezte feleit, hogy beismerte a zok terhére rótt büntényt, hanem azt állította, hogy annak Istóczy s röpiratait az oka, hogy Istóczy maga is ott járt velocipéden (?) lázítani, Istóczy viszszaütasította e bódult zsidó rágalmaikat a hírlapokban, a zsidó fiskális védeneczei pedig hosszú rabságban elmélkedhetnek azon bölcs gondolatuk eredménye fölött, hogy védelmüket zsidóra bízta.

— A nyomorultak. Mult éjjel, 2-3 óra között lapunk munkatársának, Csondor János ügyvédnek ablakait bezúrták és a ház falára piszkos tartalmu iratokat ragasztottak fel — s ujszter csirizzel, mely még reggel nedves levén, a ragaszték minőségét könnyen meglehetett állapítani. Különbön is gyaniujuk hogy honnan jó e s ujszter boszu, mely gyanunkat igazolja a körülmény, hogy ugyanakkor midőn a Népjog mult száma megjelent, Szalay Károly, lapunk szerkesztője és Hagelman Károly, lapunk nyomdászának házfalai kátrányos fekete festékkel piszkítottak be reggelre. A mai ablakbeverést pedig megelőzte lapunk más helyén említett affair, melyben Csondor János ur ellen a drabantok kapitánya oly szárnalmas szerepet játszott. Nyomon vagyunk, s minthogy a rendőrségnek ilyesmi kiderítése valószínűleg — hogy enyhén szóljunk — nem sikerül(?) utána látunk magunk és jó barátaink a dolog kiderítésének s kiderítjük a tetteseket és a bünszerzőt is, az bizonyos. Értésünkre esett, hogy tegnap este már a forgósátor körül beszélgettek egyesek, hogy az éjjel történik valami különös; kik beszélgettek? ma még elhallgatjuk, vannak egyének, kik az egyik tettest felismerni vélik. A fálragaszkok oly karakterisztikus vonásokkal vannak írva, melyek felismerhetővé teszik a kezét, mely azokat írta, de a tartalom is annak miveltéségi állapotára vall, kire gyanunk minden órában szaporodó okokkal megerősödni látszik. Reggel a bevert ablaknál sok egyén megállt csudálkozni és beszélgetni; nagyon jellemző az a körülmény, hogy a közönség osztatlan gyanuja a rendőrkapitány kezét véli látni a dologban. Hja! a kaposváriak magas véleménynyel vannak a rendőrség fejé irányában. Mi nem alapítjuk véleményünket a dologról mende-mondákra, de elvitázhatlan bizonyi-

tékokat kerestünk, s fognnkis találni, számtalan jóbarátaink segítségünkre lesznek, mert azt kétségtelennek tartjuk, hogy a rendőrség ez ügyet nem fogja kideríteni, annyival inkább sem, mert a rendőrök a helyett, hogy a városban a rend érdekében, örködbe a közönséget szolgálják, Leposits uram gabonáját örök a mezőn. Talán ez a javadalom nincs is ben a kapitány civilistájában.

— Tetten ért betörő zsidó tolvajok. A napokban Budapestben a király-utca és Károlykört sarkán álló rendőrnek egy társas kocsi tűnt fel, a melyben két fiatal ember és egy hordár csillogó ezüst tárgyakat nézegettek. A hordár zavart feleleteket adott, míg végre bevallotta, hogy a mellette ülő két fiatal lopta azokat s neki adták át elszállítás végett. A rendőr letartóztatta a fiatal embereket s a hordárral együtt bekísérte a főkapitánysághoz, hol azután kislit, hogy a fiatal emberek fényes nappal egy hajós-utcazi bezárt lakást törtek fel s onnét hozták a nagyrétkü ezüst tárgyakat, a melyeket éppen zálogházba akartak tétetni a hordárral, a midőn a rendőr utjokat állotta. Szükségtelen is talán megemlíteni, hogy a tolvaj fiatal emberek, Scherzer Henrik és Richelmann Armin, ugy nem különben a hordár — valamennyien mind zsidók.

— Zsidó kézre kerülendő birtok. Egy nagybirtok eladását határozta el legközelebb annak tulajdonosa: egy előkelő fő ur. — Az eladást anyagi körülmények tették szükségessé, mely azonban ki nem zárta a fiatalon abbéli hazafias szándékát, hogy szép birtokát a magyarság részére megmentse. Kimondotta tehát, hogy a birtok ugyan eladó, de azt zsidó nem veheti meg. — Egy budapesti dús gazdag zsidó, és már is több nagybirtok tulajdonosa, L... szemet vetett a kínálkozó geschäftere és hogy vagyonnát eme kitűnő nagybirtokkal megnövelje, alkudozásra lépní határozta el magát. Ugy de, a birtok zsidónak „nem eladó.” A mi zsidónk is tudta ezt, hanem hát nem azért zsidó, hogy az e féle akadályokon túl ne járjon furfangos eszével. „Ha zsidónak nem eladó, eladó lesz egy grófnak, a ki majd neki adja el magát.” L. érintkezésbe tette magát egy végezt gróf földbirtokossal és ezt jó sáp ígérete fejében elfogadta hogy a saját nevében az eladóval alkudozásba lépjen, s esetleg a nagybirtokot az ő, — t. i. a zsidó — részére vásárolja meg. A fényes nevű de elszegényedet gróf elfogadta a zsidó ajánlatát és ehhez képest most már az eladó és a gróf áldve között megindultak a tárgyalások az adásvételi szerződés pontjaira nézve. — Ebben a stádiumban áll jelenleg az ügy, a mely — több mint bizonyos — a zsidó szándékát valósitandja meg s az eladó csak későn fogja tudni, hogy ősi birtokába mégis csak zsidó költözöködött. — A legújabb hazaárulás e fájának művelője nevét annak idején e lapokban közlé fogjuk tenni, a zsidóval együtt, hogy piruljon a megvásárolt korcsivadék s okuljon a nemzet zójan része az uralkodó zsidó liberalizmus rettenetes pusztításain, a melyeket az egyenlőség, szabadság, testvériség csuflá tett magasztos elveinek hangoztatásával zudítottak jobb sorsra érdemes nemzetünk nyakába.

— A művelt Ausztriából. Július 29-én végezték ki a Steini fogház udvarán Baumgartner feyenczet, ki Gister felügyelőt meggyilkolta. Hét órákor reggel ért az elítelt fogház órk kísérőiben az akasztófa alá; kihívólag tekintett ott szét s a nyugtalanság minden jele nélkül vetette le zubbonyát, de a mint ja pribékek megakarták kötözni, neki ugrott egyiknek azt földre taszította s vadállati orditozás között kezdte magát védeni oly erővel, hogy csak az órk segítségével volt képes a bakó nyakába akasztani a halált osztó hurkot, ezt azonban elkapta fogaival, majd midőn szájból erővel kirángatták, megkötözött kezeivel fogta meg, egyre ordítva „megakartok fojtani kutyák», míg végre több mint 10 percznyi borzalmas dulakodás után sikerült csak az ítéletet végrehajtani. Miután a hóhér nem járhattott el kellőképen, a felakasztott halál küzdelme nyolcz percznél tovább tartott.

— A ludtolvaj esete. Leposits drabantkapitány nagyon megbőszült azért, hogy a ludtolvajjal való bölcs eljárását kiirtuk az újságba, meg sem gondolva, hogy „a harag árt a szépségnek és a termetnek”, miként a közmondás mondja; pedig, ha valaki elköveti az ostobaságot, legjobb és legcélszerűbb azt szépen, hallgatva beismerni, mert épenséggel az ostobaság az, mit el nem takar semmi a világon, még az sem, ha valaki érzéven a maga gyűgességét, megfogad egy himpellért, ki nyelvellen nevében érte. Leposits pedig így tett. Idegen tollal iratott egy védekezést (?) melynek keservesen alávakarta a nevét (egyebet leírni ugy gondoljuk nem is igen tudna). Ebből a pszichológó nyilatkozatból, mely a „Somogy” hasábjain látott napvilágot, kiveszszük a ludtolvaj esetére vonatkozó következő „rectificált” tényállást: Leposits a szőlőből jövet fogta a ludtolvajt, s „faggatni” kezdte; a tolvaj azt mondta, hogy ő sántos ember s ismeri valamelyik csőszet. Erre a vallomásra aztán megszületett a példátlan bölcseségi határozat; hogy menjen el a tolvajjal egy drabant a csőszhöz, s ha az ismeri, ereszsze el, t. i. a drabant a tolvajt (!) mert az már elég (!) ha a csősz ismeri; aztán a drabant is elbírálhatja a dolgot, rendelkezhetik

egy em a kapi qualifi pedig, annyit bant kapi a tolvajja ségi bizony tényállás ják a bizo hanem a ügyetlens ban, titok hova dep csalódtun tuk, hogy ket fogja nem, taná bernek e melynel sabb az m át és k — d r a b itéletére b tességes p itány bu künk elm — Har Ujjab na a fővárosb lampénzá vanhatezei összeg tiz pesti vas pósthivat a csomagó az egyik c rintot kell egy nagy kik és hol persze má — Zsid község 18 gylben ré Most, mint 1 óráról 2 kéri emelt rozatára k ban is min nem minde leggazdaga czölokra és tőt a fővá teljesen ki — Gyak helybeli gy Károly ka tankönyv 5-ik osztá demes mu vétele kívá a tanár u kapható a könyvkere

— Gyak helybeli gy Károly ka tankönyv 5-ik osztá demes mu vétele kívá a tanár u kapható a könyvkere

— Gyak helybeli gy Károly ka tankönyv 5-ik osztá demes mu vétele kívá a tanár u kapható a könyvkere

— Gyak helybeli gy Károly ka tankönyv 5-ik osztá demes mu vétele kívá a tanár u kapható a könyvkere

— Gyak helybeli gy Károly ka tankönyv 5-ik osztá demes mu vétele kívá a tanár u kapható a könyvkere

— Gyak helybeli gy Károly ka tankönyv 5-ik osztá demes mu vétele kívá a tanár u kapható a könyvkere

— Gyak helybeli gy Károly ka tankönyv 5-ik osztá demes mu vétele kívá a tanár u kapható a könyvkere

— Gyak helybeli gy Károly ka tankönyv 5-ik osztá demes mu vétele kívá a tanár u kapható a könyvkere

— Gyak helybeli gy Károly ka tankönyv 5-ik osztá demes mu vétele kívá a tanár u kapható a könyvkere

— Gyak helybeli gy Károly ka tankönyv 5-ik osztá demes mu vétele kívá a tanár u kapható a könyvkere

*) Ezzel nyitjuk.

egy ember szabadságáról, merthát a kapitányának sincs több bírói qualificatioja a drabantnál, esze pedig — sic ut exemplum docet — annyi sincs Hanem a mi fő dolog, a drabant kapitányi rendeltetése, szigorúan meghagyja a tolvajnak, „hogy a ludakról hozzon községi bizonyítványt“. Ime tehát ez a rectificált tényállás! Persze, hogy a tolvajt maig is várják a bizonyítvánnyal, a tolvajnak neve nincs, hanem a ludak meg vannak; a kapitány ügytelenségének a gágogó tanuit kora hajnalban, titokban elszállította a Sohr boltostól. hova depoválva voltak, s ugy hiszünk nem csaldóttunk a mult alkalommal, midőn azt írtuk, hogy a tolvajok hiányában most már ezeket fogja a kapitány „faggatni“, ha egyebért nem, tanácsért, vajon hogyan lehetne az embernek egy olyan hinárból kieviczkelni, melynek ostobaságában még luda-sabb azzal, hogy hivatalos hatalmát és kötelességét átruházta egy — drabantra. Most már a t. közönség ítéletére bizzuk, vajon jól voltunk-e azon tisztességes polgárok által informálva, kik a kapitány butaságán megbotránkozva, a hirt nekünk elmondták.

Harminczezer forint helyett egy téglá. Ujabb nagyobbimértv postálpásról beszélnek a fővárosban. Tegnap a magyar központi állampénztár a bécsi állampénztártól hatszázhatvanhatezer forintot kapott, mely óriási pénzösszeg tiz csomagban elosza a bécs-győr-budapesti vasuti vonalon érkezett a budavári pósthivatalhoz. Midőn az illető tisztviselők a csomagokat bontogatni kezdték, kitűnt, hogy az egyik csomagban, melynek harminczezer forintot kellett volna tartalmaznia, pénz helyett egy nagy fehér téglá volt bepakolva. Hogy kik és hol követték el a mérész lopást, azt persze maig mély homály fedi.

Zsidó szerénység. A pesti izraelita hitközség 1874. óta 4100 frtnyi hitoktatási segélyben részesül a főváros részéről évenként. Most, miután a hittani órák számát hetenként 1 óráról 2 órára tette, a segélyt 10,000 frtra kéri emeltetni. A főváros közgyűlésének határozatára kíváncsiak vagyunk, és az a fővárosban is mindenki. Mert az már még is csak nem mindennapi foka a szerénységnek, hogy a legzsigazdagabb hitközségnek, mely választási célokra és nyiregházi perre szavazatokat küldött a főváros áldozatkészségét ekként akarja teljesen kizsákmányolni.

Gyakorlati Lyrika czim alatt Végh Endre helybeli gymnasiumi tanár szerzőtől Hagelman Károly kaposvári nyomdász kiadásában egy tankönyv jelent meg, mely a gymnasiumok 5-ik osztályainak van írva segédkönyvül. Erdemes munka, melynek általános használatba vétele kívánatos volna az ifjuságra nézve; de a tanár urak is igen jól használhatják. Ara: ? kapható a szerzőnél s Hagelman Károly könyvkereskedőnél Kaposvárott.

Nyilatkozat.*)

Mint hogy a Nagy S. és Kőrmendy S. urak között a „Népjogban“ közölt „nyilatkozat“ és „válasz“ engem is közelről érdekelnek: szabad legyen a provokáló „nyilatkozat“ és a kemény „válasz“ megírása fölötti fájdalmas érzéseimnek kifejezést adnom.

Nem ez a mód, jobban harczmodor, mi az eszmék bajnokaihoz méltó!

A „válasz“ egyes kifejezéseire ennyit:

Bár szerettük volna, hogy N. S. ur, pártunk elnöke, a választást megelőző napokban velünk legyen, Görgeynek tartani eszünk ágában sincs; hisz rajongó ragaszkodását a 48-as pártusz ismerjük.

Elmaradását Csököl utó árának sem tekintjük, kik ismerjük a viszonyokat; de ha a nyilatkozatban felhozott ügyre és K. S.-ra gondolunk: eszünkbe jut a veres posztó, minnek láttára az elvakulás szokott beállani.

Végül D'Arc Johannákra büszkék vagyunk!

Elismerjük, hogy az utolsó idők nehéz óráiban, mikor a minimák is a praeter vállaira sulyosodtak, ügyeink rendezésében, így győzelmi kivívásában hatalmas része volt.

Tehát hódítónak, a szó legnemesebb értelmében hódítónak tiszteljük és szeretjük.

Visonta, 1888. jul. 29.

Barla József,
megválasztott képviselő.

VIDÉKRŐL.

Csurgó, július hóban

Tekintetes Szerkesztő ur!

A képviselő választások óta kerültünk közelében alig történt feljegyezni való esemény; mindenki a választás emlékeivel foglalkozik. A nép morális érzéke ma is felhaborodással fordul el azoktól, kiket a kormány párt zsidói megvezetettek, s uton-utófény nyilatkozik a guny azok ellen, kikről tudja a nép, hogy lélekjárólásokra pénzeket kaptak.

Most már nemcsak Roboznak, a vármegye poétájának van képviselő választási tehene, hanem nálunk is van ily tehemes ember, ki

*) Ezzel ez ügyet lapunkban hefejeztetnek nyilatkozik. Szerk.

mindazt a csufaságot, kellemetlenséget, melyet a nép választáskor rajta elkövetett, különösen Belezánán, hol a tréfát kedvelő nép a kényembe menekült kortes uram alá szalmát akart gyujtani, — ezért az egy tehénért állotta ki. Ijja! ugylátszik, hogy a jobb pártnál a tehén valami különösen terhes választási sáp, azok kapják, kik szenvedtek, fáradtak ugyan, de eredménytelenül — így kapta a poéta is, meg K. ur is — bizonyára azon okból, hogy a sáp az eredménytelenségért, magában hordja a büntetést is: mert a poétának is keserű ajándék volt a tehén, de K. urnak is az ám!

Ezek a tehemes urak elgondolkoznak magukban, hogy mennyivel boldogabbak azok, kik tekintélyes poczak és roppant száj birtokában levén, mint kiválóan nagy befolyásu urak készpénzben kapták ki a salláriumot, mit nem látott más csak a beavatottak, s most a választás után, midőn kicsinyességük tudódott, a sallárium pedig a zsebükben maradt, megelégedve nézik boldogságtól teli hold alakjára gömbölyödött áhízátukat domboru poczakjukat a tükör előtt melyeknek, a fűhöz-ához kapkodott kormány és zsidók előtti tekinetélye nekik olyápot hozott.

Hanem az a tekinetély, mely ez uttal még jövedelmezett, úgy hiszük, elvesztette várását, a képzelt befolyások a maguk értékére leszállottak, s Aesopus békája elpukkadt: arra pedig, aminek értéke nincs, a zsidó sem ad többé semmit.

Egyébként a hüsebb napok nálunk is beállottak, s a nép a forróságban aratott termését a kellemesebb időjárás folytán félerővel takarítja be. A termésünk jó középserű, de ára még nem igen van.

Nem halgathatom itt el Andorka járásbíróinak egy újabb tényét, mely mig egyrészlő hatalmaskodási vágyáról, másrészlő azon példátlan bölcsességről tesz kiváló tanúságot, mely a járásbíró ur stílijeit már-már hirsékké teszi. A legnagyobb forróságban, midőn a tikkasztó hőség majd a kutakat száritotta ki, a bölcs járásbíró neki állította a piacon levő kútnak a rabokat (!) s az amugy is szük vizet kimerette, hogy a mezőn levő kukoricáját öntöztesse (!)

Ugyhiszem ehez nem igen kell kommentárt írni. A tisztelt járásbíró ur azon képzeldésben, hogy neki igen sok kukoricája term, nem igen törődött azzal, hogy a rabok kényszer munkára nem voltak elítélve, ha pedig vizsgálati foglyok voltak, akkor pedig éppent nem szabad lett volna őket dologra szoritani, az pedig hogy oly hőségben a vízhiány mások egészsége és életébe kerülhetett volna épséggel nem jutott eszébe.

Majdnem zavargás és kellemetlenség lett ennek a hatalmaskodó önzésnek a következménye mert a nép zúgolódott, s a rabokat a kúttól elkergette.

Bizony kevés bölcsességgel kormányoznak minket itt Csurgón!

T. B.

Endréd, július 28.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Az aratás elfogyott, csak imitt amott van még egyik másik gazdának egy kis zabja takarítani való.

Egyik másik már gépeltetett vagy csépellt és a következőképen fizettet a termés: tiszta buza; egy kereszt adott egy mercét; egy hold 15 keresztet; és így (átlag) egy hold adott 7 és fél mérő búzát.

A rozs fizet minden kereszt 1 és fél mércét, egy hold adott mivel ritkás volt az idén 12 keresztet; így lett egy holdon (átlag) 9 mérő.

Árpa termésünk még leginkább bevált; minden kereszt árpa fizet 2 mércét, egy hold adott: 8 kereszt után 8 mércét. Tizenhárom kévéjével számítva.

Valami gazdag termékkel nem dicsekedhetünk, hanem terményünk a silány közép termés felé közelit. Tehát ismét nem jut ki szüksegleteinkre, mert ha a rendes adót kifizetjük, s oda számítnuk, hogy az első ráta miatt se vigyék el az asszony dunnáját, bizon Isten marad is nem is egyébb szüksegleteinkre. Tehát az új szür, a mire terv volt ez évről megint elmarad egy boldogabb termésig, no de nem baj legalább a bölcs kormány közegei nem akasztják le a szegrelő adó fejében.

Eladások még nem igen tétettek; a foki-piaczon ez idő szerint a buza métermázsája 8 frt 50 kr, az árpa 6 frt 50 kr ért árusítottatott.

A korábbi évekhöz képest bizon olcsó; mert csak vegyük a tavali telet, a buza csaknem két forinttal magasabb áron kelt.

Rozsról nem szólhatok, ebből még nem történt eladás.

A nyomtatás és géplés javában folyik, ha széttekintünk a munka felett, a gépek sokasága egy kis gyárvárossá varázsolja községünket. Akár merre tekintünk, a gépek sűrűs foglalkozásával találkozunk.

A nyomtatásnál használt napszámosok kapnak fejenként 40 krt, 50 krt, az etető 1 forintot, azonfelül imitt amott kosztot, a gép tulajdonos lovainak egyszeri etetésre szénát, egy mázsa zabot vagyis abrakot, s azon felül minden 10-ik részt.

Az aratók is a 10-iket kapták minden egyébb nélkül. A kézi cséplők a rozsbló koszt mellett 11-ik mérest kapják; koszt nélkül a 10-ik mérest.

A rendes koszthoz azonban bor és pálinka nem értetik; mert a bor és pálinka luxusnak tartatik, azt itt egészséges friss forrás viz pótolja.

Jobb is!

Gabonánk minőségére közép. Egyébb terményeink, mint például kukorica, kurumli, répa, kender, hüvelyes terményeink, mint például: borsó, bab, az utóbbi esőzés miatt igen szépen szaporodván, jól állanak; ha valami veszedelem nem éri őket, abból közép jó termést várunk.

Kell is ám! mert a kaszállók meg igen silányak, s ha repánk bővében lesz könnyen telelhetünk, máskülönbön hosszu lesz a tél.

A Bromus inermis vagyis árva rozsunkkal próba vetés eszközöltetett egy kis területen, úgy látszik jól állja az időt, s különösen az első kaszálása bő rendet adott; a mag biztos helyről szereve egyben a legjobb és gazdagabb takarmányt szolgáltatja. Sovány homokos talajban is tenyészik, de a jó talajban bővelben tenyészik. Noha talajban nem igen válogat.

A szőlők rendes termést ígérnek; arra sem lehet ez ideig panaszunk. Mult évi készletünk fogyatékan van, bár szüret után 2000 hekto volna rendes körülmények között eladható, ha nem veszik is azért elfogy. Azt tesszük, ha a zsidók manipulációi a kivitel megnehezítették, megisszuk magunk viz helyett.

Gyümölcsünk imitt amott van egy kevés. Legtöbb látszik a szilvafákon; azok örege is termének indult körte, alma, dió kevés, őszibarack valamivel több mutatkozik. Ebből itt senki sem pénzrel; nagy szerencse, ha a gyermekek igényeit ki tudjuk elégíteni vele.

Gyümölcsfa csemetéinknek igen jót tett a 26-iki esendes eső; szépen fejlődnek utánna.

A rózsák második virágzásban vannak. A földmives nép atályában egészséges. Marha állományban sem történt semmi betegség kivéve egy-két sertvést, erre meg azt szokta mondani a czigány — annak deglik kinek van.

Zsidaink is megvannak — a zugiskola is — ha csak a fekete kolera rájuk nem jő tán meg is lesznek.

Ezek után vagyok tisztelettel
kész szolgája:
Steuerlein Lajos,
okl. jzö.

Magyar-Ovár, 1884. július 28-án.

T. Szerkesztő ur!

Két hét óta Magyar-Ovári lakos vagyok. A földmívelési miniszter ur július 15-től augusztus 15-ig kizárólag a néptanítók számára gyümölcsészeti és méhészeti tanfolyamot nyitott, melyre a „Veszprémmegyei gazdasági egyesület“ két társammal engemet is elküldött. Tehát, ha Ajkáról nem küldhetek hírt, irok innen, mert hát mostszabad időm van rá érek, a hir pedig mindegy a szelrőzsa bármely irányból megy is, csak jó és alapos legyen. Megkísérlem tehát leírni röviden az isteni állapotokat.

A mi M.-Ovárt illeti a csinosság tekintetében megállja a sarat, de az igen nagy baj ilyen magyar féle embernek, mint én is vagyok, hogy itt magyarul nem igen tudnak beszélni. Leszámítva a hivatalnokokat, mindenki a német nyelvet használja. Így bizony mi tanítók kénytelenek vagyunk a magunk körében forgolódni, mert bár némileg tudunk is németül beszélni, de ez nem elég arra, hogy németül társalogjunk.

A város környéke festői. Három helyen hasítja keresztül a Lajtha, mely mosonyi kis Dunával egyesül. A folyó partjait egészen a Dunáig különféle fasorok ségélyezik, melyeken ezer meg ezer madár hallatja hangját. A Dunában, mely hozzánk egy negyed óra — naponként fürdik az emberek serege; itt-ott pedig kised csónakok hasítják a viz hullámaikat. Ilyen csónakzásásban már én is többször vettem részt, s a napi munka után oly jól esik, ha ily multságok közt a lélek kipihenheti magát.

Magyar-Ováron Albrecht főherczegnek nagy literjedésű birtoka van. Az okszerű gazdálkodás csak itt lehet látni a maga nemében. Van sörfőzde is, mely szintén a főherczegé, de legnevezetesebb a gazdasági akadémia, mely a magyar állam tulajdonja.

A helyi viszonyokról csak annyit irok, hogy a drágaság tekintetében M.-Ovár versenyez Budapesttel. A marhahusnak klogramja 68—70 kr. A legrosszabb bornak literje, mely savanyu, mint a vadalma 30 kr. Így semmi csudálkozni való sincs rajta, ha egy havi szerény! de igen szerény ellátásért 24—26 forintot kell fizetni. De ezt is csak kinn a városban magán házaknál lehet kapni, mert ha valamelyik vendéglőbe akarna az ember étkezni, bizonyosan 30 főrest kérnének tőle. Ezen körülményeket tekintve biz mi nem igen szeretünk Ovártótt lenni.

Naponként 8 órán át megyünk előadásra. A gyümölcsészeti és dr. Müller Ottó, a méhészetből pedig Cserháti Jenő tanár urak tartanak előadást. Ilsemann főkerész ur a magyar nyelvet nem bírván: az előadásokat dr. Müller ur fordítja át magyarra.

Csudálni lehet azt a szorgalmat, melyet a fennirt t. tanár urak kifejtnek. Az intézet növendékei még itt vannak; naponként ezek-

kel 4—5 órán át foglalkoznak. S ha még de számítjuk a velünk töltendő 8 órát is, összesen naponként 12 órát tanítanak. És ok nem panaszkodnak, sőt inkább örömmel időznek köztünk, hogy minél gazdagab ismerettel hagyassuk el az intézetet. Örömmel is mondhatom el, hogy a mely intézetben ily tanerők vannak, a tanulók üresen nem távozhattak. Mi pedig az időt fölhasználjuk lelkiismeretesen, mert felnőtt emberek lévén, küldetésünk czélját tudjuk: szives örömet hallgatjuk azon szavakat, melyeket megtartva, odahaza velük a nép anyagi jólétét mozdíthatjuk elő.

Veszprém, Komárom, Győr és Vas megye összesen 17 tanítót küldött e tanfolyamra. És e megyék gazdasági egyesületei soha sem tehettek volna jobbat, mint mikor bennünket ide küldöttek.

Leginkább a néptanítók vannak arra hivatva, hogy a nép jólétét és boldogságát, részint tanács által, részint pedig tettleg is előmozdítsák a jó példabani elmentel által. A tanító a nép között él; látja és tudja annak fogyatkozásait, ismeri bajait, s néha azokat enyhítheti. Ugyanazért kell és szükséges is, hogy a tanító körültekintő legyen. Olvasgasson és haladjon a korral, a mi jó és hasznos azt sajátítsa el, szóval iparkodjék ismeretét széles kiterjeszteni. mert csak így lehet azok hasznára, kik tőle sokszor feleslegest is kívánnak.

Hazánk ugy éghajlati, mint talaj viszonyainál fogva is igen alkalmas a gyümölcsfa és méhtenyésztésre. S ki merné tagadni, hogy ennek, illetve ezeknek tenyésztése mellett a a nép anyagi bajain nagyban segítve van. Csak okszerűleg és nem a régi brutális módon kell azokkal elbánni: édesen esik hinni lekemnek, hogy a biztos siker el nem maradhát.

S hogy ugy a gyümölcsfa kezelése, mint a méhészet okszerű tenyésztésével is a nép megbarátkozzék: erre ismét a tanítók vannak hivatva. Azonban jól tudja azt a magas kormány, hogy mi tanítók nem voltunk olyan helyzetben, hogy a gyümölcs és méhtenyésztés körüli ismeret elajánlhatunk volna; azért szükségesnek látta egy olyan tanfolyamot nyitni a mi számunkra, hol az elméleti dolgot a gyakorlatiba vihetjük át. Mert a fa és méhtenyésztésnél nem annyira a theoria, mint inkább a practicum viszi a főszerepet. És most midőn alkalmunk van a theoriát a practicumba átvinni: szeretjük hinni és remélni, hogy Isten áldása fogja jutalmazni fáradságunkat.

Csak egy baj van, mely a fatenyésztés biztos sikerét megakadályozza. És ez az embernek kíméletlen bánásmódja a csemetéknél. Vajha népünk tanulna megbecsülni a gyümölcsfákat, s csupa pajkosság vagy boszúból azokon kárt ne ejtene. Mert mily sokszor sikertelen a mi fáradságunk! A mit a nyulak, s más kártékony állatoktól megóvhatunk, azt tönkre teszik az emberi gonosz kezek. Nem tudom tehát eléggé ajánlani, hogy a községek előljárói ismerjék erkölcsi kötelességüknek védő eszközöket használni a gyümölcsfák gyilkosai ellen. Ne csak ijesztgesse, de büntesse is az illetőt, mert a mi népünk az ijesztgetést megszokta: attól legkevésbé sem fél. Különbben e dologról nem irok most többet, mivel a „Veszprémmegyei gazdasági egyesület“ „Gazdasági Lapok“ czimű lapjába ép most készítem értekezésemet, hol e tárgyról bővebben fogok szólni.

Mint mindenki tudja a magyar-ovári gazdasági akadémiában az előadások eddi magyar és német nyelven tartattak. A kormány ennek most véget vetet; jövőre csupán magyar előadások lesznek. Az intézet utolsó német növendékei e hó 28-án tartották becsu estélyüket. Mi tanítók is meg voltunk hiva testületileg.

Elmentünk, mert a magyar ember a szives meghívást nem szokta visszautasítani.

A városban több mint 200 zászló lobogott. Este 8 órakor mindnyájan az „Arany ökör“ czimű fogadóba mentünk, honnan fáklyákkal a várost megkerültük. A városból az akadémia udvarra hatoltunk, melyre az academicusok közül egy felálva: lelkes szavakban mondot bucsut az intézetnek, az igazgatónak és tanári karnak. Ezután az ifjuság elénekelte a „G u a d i a n u s i g i t u r“ t. Végre az udvaron a fáklyák elégettettek, kimentünk egyenesen a parkba, hol a pozsonyi katonai zenekar közreműködése mellett egész reggelig mulattunk jó kedvvel.

A mosonymegyei tanítók is éppen ma délelőtti órákban tartottak gyűléseiket. A tanítói gyűlésen jelen voltunk. Tárgyak voltak: elnöki jelentés, a tagsági díjak bebeszedése. Végül Horváth Antal Mosony városi tanító ur tartott a méhészetből elméleti és gyakorlati előadást.

Isten áldja meg tek. szerkesztő urat: kívánja
kész szolgája:
Hís Pál János,
ajkai reform. néptanító

KÜLÖNFÉLÉK.

Csók statistika. Egy külön forcsa statistikát készített; pontosan felírta hányszor csolkolta meg 20 év alatt feleséget. Az első év óriási számot mutat fel 36 ezeret, tehát naponta százat. Második évben e szám felére, harmadik évben a napi átlag már 10 elvadt.

Öt év után már csak két esők jutott egy napra a reggeli s esteli esők. Még később csak hébe hóba van egy-egy feljegyzve. Nem hiába, minden mulandó a világon!

Fürdeni ment. Látogató: „Itthon van a báró ur?” Inas: „Nincs a báró ur fürdeni ment.” Látog.: „Nem mondotta mikor jó haza.” Inas: „Biztosan nem határozta meg, csak annyit mondott nem marad ott soká.” Látog.: (egy székre ülve) „akkor hát megvárom.” Kétóra múlva újra kezdi a vendég: „Ez már mégis csak nagyon soká tart. Hova ment hát a báró ur, hogy ennyi ideig elmarad?” Inas: „Tátra-Füredre!”

A Tücsök. Gresham Th. a londoni börse építője oly szegény szülőktől származott, hogy anyja nem tudván tartani, csecsemő korában kitepte egy elhagyott földre, hol egy tücsököt vadászó fiu feltalálta s megmentette életet. Felnevekedve, gazdagság és méltóságra jutván czimereibe felvette a megmentő tücsököt.

Szeretetteljes férj. Nő: (állatseregletben az orosz lány ketrecze előtt állva) Mit szólnál kedves férjem ha e vadállat kitörne s rám rohanna? Férj: »Azt mondanám, jó étvágyat.»

Csodálatos. »Nézd kedves öcsém ezt a szép új házat egy szabó építette.« »Ugyan mien?» »Pénzen természetesen.« — »Ugyan-e hát megfizettek neki a ruhákért?»

Kedélyeskedés. Berta kisasszony meglátogatta barátját, s miután hon nem találja, porral vastagon fedett asztalra rá írja: „Lusta ügyetlen!” következő napon találkoznak Berta és Amália az utcán s köztük párbeszéd fejlődik ki: „Jelentette szobaleányod kedves Bertám hogy tegnap távollétedben meglátogattalak?” Berta: Az a feledékeny leány ugyan mit sem szolt, de tudom hogy nálam voltál, mert névjegyet is az asztalon hagytad.”

Gyűjtés a szivar végeket. Külben most tartotta a szivar darabkákat gyűjtő egyesület, ez idei közgyűlést. Az egyesület 59 gyermeket ruházott fel az utolsó évnegyedben. 1880 január 10 óta, vagyis működésének megkezdése óta már 1143 gyermeket segítettek. Az utolsó negyedév bevétel 407 márkára rugott. Követésre méltó példa.

Mi az oka? Korcsmárosné: (férjéhez) „János mond meg mi az oka, hogy többnyire oly vendégeink vagynak a kik nem jól élnek feleségükkel.” — Korcsmáros: „Lásd Rozi ez azért van mert egymást vigasztaljuk.”

Visszaadta. Nézi a mézárós midőn legényei az épen levágot ökor husát hordják a székbe, arra megy a tanító is, kit a mézárós így szól meg: Ez az ökor tiz mázsás volt; azt

mondják hogy mester uram jól tud számítani, nem mondaná hát meg mennyit nyom egy kövér disznó? Mire a tanító következőképen felel: „Áljon hát én csak reá a mázsára, azonnal megnomdom.”

K Ö Z G A Z D A S Á G.

Az aratás, egy hó óta folyik legkedvezőbb időben itt ott az országban volt ugyan némelykor esső de ez a munka folyamat keveset tartóztatja; e mellett pedig felette jótékony hatása volt a kukoriczára krumplis és szőlőre sőt némely helyen még a zabra is; és így az a csekély kár mely a szabadban fekvő kepekben észrevehető figyelembe sem jöhet. A cséplés egész erővel folyik, így ma már megközelítő képét adhatjuk a valóságos eredménynek. A buza jó közép termést ad mennyiségileg, minősége az ország nagy részében ugyan kielégítő, számos vidéken azonban várokozásokon felül apadt s hiányosak a szemek. Rozs és árpa mennyiségileg kielégítő termést adott, a rozs minősége ellen sincs nagyobb kifogás, az árpa minősége azonban vidékenként nagyon különböző, s csak ritka helyeken kielégítő. Zab jó közép termést ad mennyiségileg, minősége is jó. Kukoricza az utóbbi esők folytán nagyot javult, s még hátra levő tenyész idő kedvező lefolyása esetén a termés e nemből is kielégítő lesz. Nagyban egészben, a magyarországi termelés ez idei eredményével megelégedhetnek a gazdák.

A zöld babnak eltartási módja, mely főleg Németországban van elterjedve, következő: Gyenge zöld babot szálkától megtisztítva feldarabolják és egy edénybe rétegenként elrakva és erősen beszóva egy éjén át állni hagyják, másnap a képződött sós léből kivéve jól kinyomják és egy tiszta hordócskába szorosan lenyomkodják vagy betaposkák, ha az edény megtelt a felületét jó vastagon behintik sóval, ezután befedik és egy követ lenyomtatják. A használat előtt az ily babot többször kimossák tiszta vízben és megfőzik. Sokak állítása szerint az így eltett bab íze alig különböztethető meg a frissen szedett bab ízétől.

A meztelen csigák pusztítására a francia kertészeti egyesületben egy kertész azt a sajátos járást elajánlotta, mint egyedül biztosan ható szert, hogy deszkadarabok kenessenek be zsírral avagy avas vajjal és helyzetessenek oda, hol e — sokszor tömegesen föllépő — kártékony állatok tartózkodnak. A következő reggelen e deszkák el vannak leve a nevezett állatokkal, a mikor aztán könnyen elpusztíthatók. Mindenesetre czél szerű lesz megpróbálni.

Kaposvári piaci árak.

— július hó 4. —

Buza	9 frt
Rozs	7 frt
Kukoricza	6 frt
Árpa	7 frt
Zab	6 frt
Hajdina	7 frt

Métermázsánként.

Szerkesztői üzenetek.

T. Igaza van, a szemtelenség nem tőr comparációt, a szemtelen s a legszemtelenebb egy s ugyanazon fogalom. Miféle azon utra léptünk melyen haladunk, teljes öntudatával bízunk mindannak a mivel találkozunkunk kell; azért valamint semmi meg nem lep, úgy semmi undokból ki nem tántorít, hatalom sző ép oly kevéssé mint kutyagatás; elmegyünk a kitűzött czélig, velünk van a jók jó szándéka; de megfizetünk mind azért mivel utunkban találkozunkunk biztosan ha előbb nem a nagy beszámolás napján; mely hogy meg fog jönni; Isten minket úgy segíljen.

N.-B a j o m. Mi történt az egyleti ügyben? tudósítást kérünk.

Z.-A p á t i. Várunk, várunk, — tán hiába várunk? Balatoni. Emlékezel? Az ígért szép szó, ha megadják...

Sz. E. Függetlenség. Választ kérünk.

Sz. I. Se ideje se órája rögtön a mint lehet, alig várom hogy lehessen.

H e l y b e n. Bizon lehet, hogy abba a házba nem szerethetek ha egy némely dolgokról emlékezünk; lesz reá gondunk, hogy ez ezután annál gondosabban történjék, ha Ön kezünkre jár igyekezetünket nagyban elősegítendő; a közöngynek pedig jó szolgálatot teend.

Szerkesztésért felelős:

S z a l a y K á r o l y.

HIRDETÉSEK.

152. szám.

1884. ygi

Arverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szigetvári tekintetes kir. járásbíróóság 2000 számú végzése által L. Greistadtler bécsi kereskedő cég végrehajtató javára, Kohn Herman barcsi lakos ellen 315 frt 66 kr. tőke, ennek 30 frt után 1884. május 30-ik, 150 frt után 1884. május 29-ik 135 frt 66 kr. után 1884. év május hó 1-ső napjától számítandó 6 %, kamatai és eddig összesen 33 frt 43 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 395 frtra becsült 1 db vertheim cassa, egy asztal, 6 db fotel, 2 db ágyfa egy inga óra, pipere tükör, egy éa kredenz, asztal terítő, tükör, képek, schifonok. asztal,

diván s más egyéb tárgyakból álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a 2267. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Barscon alperes lakásán — a hátra lévő követelés erejéig — leendő eszközzésére 1884. év augusztus hó 12-ik napjának délelőtt 11 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladtni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt szigetvártól 1884-ik évi július hó 29. napján.

Záborszky Mihály,
kir. bíróság előjegyzője.

3068. sz.

884. tk.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kaposvári kir. trvszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Kohn Ignác, ugy Somogy megye összesített árvtatár végrehajtónak Bíró József végrehajtást szenvedő tömege elleni 26 frt 88 kr. tőke követelés és járuléai iránti végrehajtási ügyében a kaposvári kir. trszék területén levő Hedrahely község határában fekvő a hedrahelyi 37. sz. tjkvben Fucks Bernát hagyatéka javára bekebelezett 1/2 telekből Bíró Józsefnek fele részben volt illetősége az árverést 769. frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 188. évi szeptember hó 25-ik napján délelőtt 10 órakor Hedrahely község határában megartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási ár alul is eladtni fog

Arverezni szándékozók tartanak az ingatlanok becsáranak 10°/_o-át vagyis 76 frt 90 kr. készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1891. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átiszolgáltatni.

Kaposvár 1884. évi június 13-ik napján
A kir. trvszék mint tkvi hatóság.

Löffler
jzö.

Kelemen
előnök.

HAGELMAN KÁROLY
könyv-, író- és rajzeszközök kereskedése,
könyvkötészete és könyvnyomdája
KAPOSVÁROTT.

T. cz.

Bátor vagyok becses figyelmét gazdagon berendezett könyvkereskedésemre felhívni, a melyben a legolcsóbb kiadói áron a következők nagyválasztékban megvásárolhatók.

Ugymint a magyar irodalom kiválóbb minden termékei diszkötésben és füzve, továbbá nagy raktára ifjusági iratoknak, diszmunkának és albumok-, hangjegyek-, jegyzők- és notes-könyveknek, szivartarczák, imakönyvek, minden hitágazathoz magyar és német nyelven, rajz-, írószerek és festékek, írónok és résztollak nagy raktára kereskedelmi könyvek, levélpapírok és mindenféle rajz-, író- és csomagoló- papírok,

nyomtatványok

ügyvéd, körjegyzők és község bíró urak részére, melyből nagy raktárt tartok, koczka 20 krtól 60 krig. Továbbá ajánlom a nagyérdemű közönségnek nagy és jól berendezett nyomdaüzletemet, kereskedő uraknak hol 1000 zacskó czégnomása 50 krba kerül és a zacskók nálam nagy választékban készen állnak és azok gyári áron adtnak el, egyszóval minden e szakmához tartozók, nálam igen olcsó áron megszerezhetők vagy megrendelhetők és azok a legjobb minőségben elkészítetnek.

Továbbá ajánlom könyvkötészetemet, hol minden diszműárak és könyvkötések igen csinosan készíttetnek, ezekután a már régóta ismert nagyérdemű közönség bizalmát továbbra is kiérdemelni törekedni fogok, miért szives párfogását kérve tisztelettel maradtam

alázatos szolgálja

Hagelman Károly.